

The background of the cover is a rich, dark red fabric with a detailed embroidery. The central focus is a multi-tiered pagoda with a dark, layered roof and a small spire on top. The pagoda is surrounded by various trees and foliage, including a large, leafy tree to the right and a smaller tree with a decorative top at the bottom. The embroidery uses different colors like gold, green, and white to create texture and depth. The overall style is traditional and elegant.

Alessandro Baricco

ŠILKAS

TYTO ALBA

Alessandro Baricco

ŠILKAS

Iš italų kalbos vertė

Pranas Bieliauskas

VILNIUS 2022

Alessandro BARICCO
SETA
Rizzoli, 1996

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt.

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Copyright © R.C.S. Libri S.p.A Milano, 1996

All rights reserved

© Pranas Bieliauskas, vertimas į lietuvių kalbą, 1998, 2002, 2009, 2022

© „Tyto alba“, 1998, 2002, 2009, 2022

ISBN 978-609-466-713-8

I.

Nors tėvas Ervė Žonkūrai buvo numatęs puikią karjerą armijoje, jis ėmė pelnytis duoną neįprastu amatu, kuris – keista ironija! – turėjo vieną labai mielą savybę: iš jo sklido švelnus, vos juntamas *moteriškumas*.

Ervė Žonkūras pelnėsi duoną pirkdamas ir parduodamas šilkaverpius.

Ėjo 1861-ieji. Floberas rašė *Salammbô*, elektros apšvietimas dar buvo tik mokslininkų prielaida, o anapus Vandenyno Abraomas Linkolnas kovojo kare, kurio pabaigos niekad nepamatys.

Ervė Žonkūrai ėjo trisdešimt antrieji.

Jis pirkto ir pardavinėjo.

Šilkaverpius.

2.

Iš tikrųjų Ervė Žonkūras pirkdavo ir parduodavo šilkaverpius tada, kai jų vikšrai glūdėdavo dar nejudrūs mažyčiuose kiaušinėliuose, gelsvuose ar pilkuose, ir atrodydavo be gyvybės žymių. Vien ant delno jų tilpdavo tūkstančiai.

„Todėl ir sakoma: turėti apstą rieškučiose“.

Pirmomis gegužės dienomis kiaušinėliai atsiverdavo išlaisvindami vikšrą, kuris, be perstojo rydamas šilkmedžio lapus, po trisdešimt dienų būdavo pasiruošęs vėl susisukti į kokoną, o po dviejų savaitių – galutinai išsilaisvinti ir atiduoti savo palikimą, kuris, imant šilku, sudarydavo tūkstančius metrų šilko žaliavos, o pinigais – padorią prancūziškų frankų sumelę: tarkim, visa tai vyko pagal taisyklės, o minimuoju Ervė Žonkūro atveju, – kažkuriame Pietų Prancūzijos rajone.

Miestelį, kuriame Ervė Žonkūras gyveno, visi vadino Lavildjė.

Jo žmoną – Elena.

Vaikų jie neturėjo.

3.

Norėdamas išvengti epidemijos, vis dažniau nuniokodavusios Europos šilkininkystės ūkius, padarinių, Ervė Žonkūras stengdavosi apsirūpinti šilkaverpių kiaušinėliais anapus Viduržemio jūros, Sirijoje ir Egipte. Dėl tų kelionių jo darbas atrodydavo kaip ypatingas, išskirtinis nuotykis. Išvykdavo kiekvienais metais pirmomis sausio dienomis. Įveikdavo tūkstantį šešis šimtus mylių jūra ir aštuonis šimtus kilometrų sausuma. Rinkdavosi kiaušinėlius, derėdavosi dėl kainos, pirkdavo. Paskui apsigrėždavo, vėl įveikdavo aštuonis šimtus kilometrų sausuma ir tūkstantį šešis šimtus mylių jūra ir grįždavo į Lavildjė paprastai pirmąjį balandžio sekmadienį ir paprastai per pačią sumą.

Porą savaitių dar triūsavo pakuodamas ir pardavinėdamas kiaušinėlius.

Likusį metų laiką ilsėdavosi.

4.

– Kaip Afrika? – klausdavo žmonės.

– Nuvargus.

Čia pat, už miestelio, turėjo didelį namą ir mažą laboratoriją centre, kaip tik priešais apleistus Žano Berbeko namus.

Vieną dieną Žanas Berbekas nusprendė nebepratarti nė žodžio ir savo pažadą tesėjo. Jį paliko žmona ir abi dukterys. Jis numirė. Namu niekas nenorėjo, taigi dabar tas namas buvo apleistas.

Pirkdamas ir parduodamas šilkaverpius, kiekvienais metais Ervė Žonkūras uždirbdavo ganėtiną sumą, kuri leisdavo jiedviem su žmona turėti tokius patogumus, kurie provincijoje laikomi prabanga. Santūriai mėgaudamasis savo labu, į tikėtiną galimybę pralobti tik abejingai numodavo ranka. Beje, jis buvo vienas iš tų žmonių, kuriems patinka *dalyvauti* savo gyvenime ir kurie mano, jog dar ir norėti jį *gyventi* – tiesiog nepadoru.

Tebus leista pasakyti, kad tokie žmonės stebi savo likimą taip, kaip dauguma kitų paprastai stebi lietingą orą.

5.

Jei kas būtų Ervė Žonkūro paklausęs, jis būtų atsakęs, kad taip ir gyvensiās sulig saule. Tačiau pebrinos epidemija, šešiasdešimtųjų metų pradžioje visiškai suniokojusi Europos ūkiuose išaugintus kiaušinėlius, išplito anapus jūrų, pasiekė Afriką ir netgi, pasak žmonių, Indiją. Kiaušinėliai, kuriuos 1861 metais Ervė Žonkūras parsivežė iš savo įprastinės kelionės, po dviejų mėnesių pasirodė esą mažne visiškai užkrėsti. Lavildjė, kaip daugelio kitų miestų, turtai priklausė nuo šilkininkystės, todėl tie metai miestelio gyventojams ėmė rodytis kaip galo pradžios ženklas. Mokslas buvo begālis suprasti epidemijų priežastis, ir visas pasaulis, iki pat tolimiausių užkampių, regis, pateko nepaaiškinaamų apžavų nelaisvėn.

– Betgi ne *visas* pasaulis, – tyliai tarė Baldabju. – Ne *visas*. – Ir įsipylė du šlakelius vandens į perno stiklinę.

6.

Baldabju – tai tas žmogus, kuris prieš dvidešimt metų atsibeldė į miestelį, nudrožė tiesiai mero kontoron, nieko neperspėjęs įsiveržė vidun, numetė ant stalo saulėlydžio spalvos šalikėlį ir paklausė:

- Ar žinot, kas čia?
- Moteriškas daiktas.
- Apsišovėt. Vyriškas daiktas: pinigai.

Meras liepė jį išmesti lauk. Tada jis žemėliau, prie upės, pastatė verpyklą, miško nuo vėjų užstotą pašiūrę vikšrams auginti, o kelio, vedančio į Vivjė, kryžkelėj Šv. Agnietės bažnytelę. Pasamdė per trisdešimt darbininkų, parsisiųsdino iš Italijos paslaptinę medinę mašiną, visą iš ratų ratelių, sankabų sankabėlių, ir septynis mėnesius nepravėrė burnos. Paskui vėl nuėjo pas merą ir paklojo ant stalo trisdešimt tūkstančių frankų – gražią krūvą stambiais banknotais.

- Ar žinote, kas čia per daiktas?
- Pinigai.
- Apsišovėt. Čia įrodymas, kad jūs mulkis.

Paskui susirinko banknotus, susikišo į kaspą ir apsimetė išeinęs.

Meras jį sulaikė.

– Tai ką, po velnių, aš turėčiau daryti?

– Nieko, ir būsite turtingo miestelio galva.

Po penkerių metų Lavildjė jau stovėjo šešios verpyklos, o miestelis tapo vienu iš svarbiausių Europos šilkaverpių veisimo ir šilko verpimo centrų. Bet Baldabju čia priklausė ne viskas. Kiti garbingi miestelėnai ir apylinkių žemės savininkai nėrėsi į šį savotišką verslą kaip į nuotykią. Baldabju visiems be jokių prašinėjimų atskleidė verslo paslaptis. Jam tatau buvo įdomiau, nei pinigų su lopeta semti. Įdomiau šviesti. Ir paslaptis paslaptėles porinti. Toks jau žmogus buvo.

ALESSANDRO BARICCO (g. 1958 m.) – šiuolaikinės italų literatūros fenomenas, daugelio kultinių romanų autorius. Rašytojas studijavo filosofiją ir muzikologiją, ilgai dirbo muzikos kritiku dienraštyje *la Repubblica*. Pasaulinę šlovę jam pelnė 1996-aisiais išleistas originalia literatūrine maniera parašytas romanas „Šilkas“, iškart užkariavęs Italiją, o paskui – ir visą pasaulį. Į 33 kalbas išverstas A. Baricco romanas – subtilus, neįprastas pasakojimas apie meilę. Už romano žodžių tarsi įvyniota į šilką glūdi poetiška, savitai regima tikrovė.

Pats rašytojas teigia: „Tai ne romanas. Ir ne apsakymas. Tai – istorija. Jos pradžia – apie vyrą, kuris keliauja per pasaulį, o pabaiga – apie vieną ežerą, tyvuliuojantį vėjuotomis dienomis... Visos istorijos turi savo muziką. Šios istorijos muzika balta. Tai svarbu paaiškinti, nes balta muzika yra keista muzika. Kartais ji trikdo. Ji grojama tyliai, pagal ją šokama lėtai. Kai grojama gerai, tada tarsi girdi grojant tylą, ir žvelgiant į tuos, kurie šoka kaip dievai, atrodo, jog jie nejuda. Velniškai keblus dalykas toji balta muzika. Daugiau pridurti, regis, nėra ko. Gal tik reikėtų patikslinti, kad ši istorija vyksta XIX amžiuje. Vien todėl, kad niekas joje nesitikėtų lėktuvų, skalbimo mašinų ir psichoanalitikų. Jų nėra. Galbūt kitą kartą.“

ISBN 978-609-466-713-8

TYTOALBA

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt